

Q.P. Code:00002853

[Time:3 Hrs]

[Marks:100]

Please check whether you have got the right question paper.

- N.B:
1. All question are compulsory.
 2. Figures to the right indicate full marks.
 3. Students answering in the regional language should refer in case of doubt to the main text of the paper in English.

Q.1 Attempt any two of the following:

- a) Explain the characteristics of Indian federal system. 10
- b) Write a note on demand for greater autonomy of Indian states. 10
- c) Discuss the administrative relations of centre-states in India. 10

Q.2 Attempt any two of the following:

- a) State the features of party system in India. 10
- b) Discuss the important national parties in India. 10
- c) Analyze the electoral performance of national and regional parties since 1989. 10

Q.3 Attempt any two of the following:

- a) Discuss various characteristics of caste system in India. 10
- b) Examine the different causes of communalism in India. 10
- c) State the causes of the low participation of women in political affairs. 10

Q.4. Attempt any two of the following:

- a) Evaluate the different measures to solve the challenge of criminalization of politics in India. 10
- b) Highlight the factors responsible for naxalism in India. 10
- c) Define the concept of terrorism and state its various forms. 10

Q.5. Attempt any two of the following:

Q.P. Code:00002853

- a) Evaluate the different measures taken by the government of India to solve the challenge of naxalism. 10
- b) Explain the various impacts of communalism in India. 10
- c) Analyze the functioning of the Akali Dal and Shivsena. 10

[वेळ: ३ तास]

[गुण:१००]

कृपया तुम्हाला योग्य प्रश्नपत्रिका मिळाली आहे का ते तपासा.

सूचना: १ सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.

२ उजवीकडील आकडे पूर्ण गुण दर्शवतात.

३. प्रादेशिक भाषेत उत्तर देणाऱ्या विद्यार्थ्यांनी शंका असल्यास पेपरच्या मुख्य मजकुराचा इंग्रजीमध्ये संदर्भ द्यावा.

प्र.१ खालीलपैकी कोणतेही दोन प्रश्न सोडवा:

अ) भारतीय संघराज्य व्यवस्थेची पद्धतीची वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा.	10
ब) भारतीय संघराज्यातील घटक राज्यांच्या स्वायत्ततेची मागणीवर टीप लिहा.	10
क) भारतातील केंद्र राज्यांच्या प्रशासकीय संबंधांची चर्चा करा.	10

प्र.२ खालीलपैकी कोणतेही दोन प्रश्न सोडवा:

अ) भारतीय पक्ष पद्धतीची वैशिष्ट्ये सांगा.	10
ब) भारतातील प्रमुख राष्ट्रीय पक्षांची चर्चा करा.	10
क) 1989 पासून भारतातील राष्ट्रीय व प्रादेशिक पक्षांच्या निवडणुक कामगिरीचे विश्लेषण करा.	10

प्र.३ खालीलपैकी कोणतेही दोन प्रश्न सोडवा:

अ) भारतातील जाती व्यवस्थेच्या वैशिष्ट्यांची चर्चा करा.	10
ब) भारतातील जमातवादाच्या विविध कारणांचे परीक्षण करा.	10
क) भारतीय राजकारणातील महिलांच्या अल्प राजकीय सहभागाची कारणे सांगा.	10

Q.P. Code:00002853

प्र.४ खालीलपैकी कोणतेही दोन प्रश्न सोडवा:

- अ) भारतातील राजकारणाचे गुन्हेगारीकरण या समस्येचे निराकरण करण्यास घेण्यात आलेल्या 10
विविध उपाय योजनांचे मूल्यमापन करा.
- ब) भारतातील नक्षलवादास जबाबदार असणारे घटक अधोरेखित करा. 10
- क) दहशतवादाची व्याख्या सांगून त्याचे विविध प्रकार विशद करा. 10

प्र.५ खालीलपैकी कोणतेही दोन प्रश्न सोडवा:

- अ) नक्षलवादाच्या समस्येचे निराकरण करण्यास भारतीय शासनाने अमलात आणलेल्या विविध 10
उपाययोजनांचे मूल्यमापन करा.
- ब) भारतातील जमातवादाचे विविध परिणाम स्पष्ट करा. 10
- क) अकाली दल व शिवसेना या प्रादेशिक पक्षांच्या कार्यपद्धतीचे विश्लेषण करा. 10